

Laura võitis eelmise aasta 6. augustil Hiroshimas 32. maailma rahu kõnevõistluse. Sellest võtavad osa ainult vahetusõpilased. Laura esitas oma kõne jaapani keeles ja otsast lõpuni peast.

Minu Jaapani kool

Laura Marii Palo (18) on Gustav Adolfi gümnaasiumi õpilane, kes läks 10. klassi kevadel Jaapanisse Hiroshimasse vahetusõpilaseks. Jaanuaris sai üheksa kuud kestnud vahetusaasta läbi.

„Miks just Jaapan?“ küsin Lauralt, kes on tagasi kodus olnud kõigest paar nädalat. Kõik need üheksa vahetusõpilase kuud ta Eestis ei käinud.

„Tegelikult kuulusid mu esmasesse valikusse nii USA, Prantsusmaa, Itaalia kui ka Jaapan. Lõpuks jäin valima kahe riigi, USA ja Jaapani vahel. Jaapanis on elu turvaline. See oli tähtis nii mu vanemate kui mu enda jaoks. Teiseks, inglise keelt ma oskan, aga huvi jaapani keele ja kultuuri, eriti filmi vastu sai otsustavaks,“ ütleb Laura, kes 10. aprillil aasta tagasi Tokyosse lendas. Terve kuu elas ta Viimsi-kodus nii, et keset magamistuba seisis pakkimist ootav lahine kohver, aga pakkis ta ikka viimasel õhtul...

„Paberimajandus ja asjaajamine MTÜ YFU Eesti ning sama organisatsiooni Jaapani esinduse kaudu nõudis aega terve aasta. Jaapanis algab kooliaasta aprillis ja lõpeb märtsis. Alustasin YFU-le mõeldud motivatsioonikirja kirjutamist suvisel koolivaheajal, aga Jaapanisse jõudsin viisa hilinemise tõttu ikkagi nädal

Vahetusõdede ja -emaga Miyajima pühamus, seljas yukata ehk suvekimono

pärast sealse kooliaasta algust,“ tunnistab Laura. Teades, kui punktuaalne proovib ta kõigis oma tegemistes olla, kujutan ette ta närvi pinget Tokyosse kohale jõudes.

„Pagasit oodates märkasin ka teisi õpilasi, kes just sel päeval Tokyosse jõudsid, mõnel oli lillat värvi YFU-särk seljas. Võttis aega, kuni ko-

halik korraldaja meie kohmetu salgakese üles leidis. Kaks esimest ööd veetsime Tokyos, kus kuulsime kõigist reeglitest, mis on iga vahetusõpilase jaoks kohustuslikud.

Siis lendasime Hiroshimasse. Kohvrit oodates olin tohutult närvis. Nägin läbi klaasi ühe peret, kes mulle otsa vaatas. Lehvitasin neile.

Laura Aunaste
pildilehed.ee

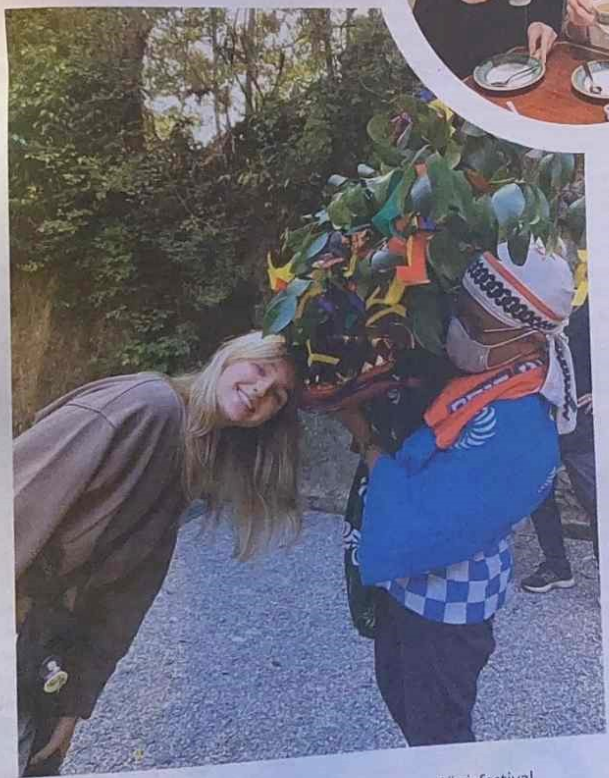

Sõpradega shobushabu söögikohas. Toitu valmistatakse lauas keeva veega ise. FOTOD: ERANOJU

Esimene koht Hiroshima maailma rahu kõnevõistlusel. Koolidirektor tuli Laura jaapanikeelset kõnet kuulama.

Kohvipaus jaapani keele õpetajaga

Sügisfestival. Draakoni hammustus toob õnne

Muidugi oli see vale pere. Olin saanud juba Eestis olles foto „oma perest“ – ema, isa ja kaks tütar –, aga eks proovi ära tunda maskides jaapanlasi! Mu õige pere hoidis käes minu nimega silti. Mingeid kallistusi ei olnud. Ei olnud ka sellist tunnet, et mind oleks oodatud. Selles peres rääkis inglise keelt ainult isa ja naispere kohta saab öelda, et nemad ei rääkinud üldse. Ema lihtsalt eiras mind. Kuna minu jaapani keel oli ümmargune null, siis kulgeski elu mu esimeses Jaapani-kodus suure vaikuse tähe all. Pereisa, kes minuga kodus ainsana rääkis, käis terve nädal kodust kaugel tööl ja naise-laste juurde tuli vaid nädalavahetusel,“ tõdeb Laura, kes ei tahaks sellist vaikimist koduseinte vahel enam üial kogeda.

Kõige tähtsamad on kardinalid! Lennuväljalt sõideti Hiroshimasse pereisa Mazdaga. Kuna Hiroshimas asub Mazda tehas, siis neid autosid ongi kogu linn täis.

„Mazda on selline asjalik riskülik – terve pere mahub sisse. Kuna kõigi jaapanlaste unistus on mitte millegagi teistest erineda, siis ongi enamikul ühesugused elustandardid. Kuna jaapanlaste majad on üksteisele nii lähedal, et aknast võib näha iga teise korteris toimuvat liigutust, siis kõige tähtsamad on kardinalid. Veel enne, kui mind vastu võtva pere korterisse jõudsimise, sõitsime äärelinna väikesesse kardinalpoodi. Isa kutsus mu poodi kaasa, ta vist ei tahtnud, et pere minuga koos vaikides end ebamugavalt tunneks. Sellest poest osteti mulle kardinalid.“

Elama hakkasin elutoa ühes otsas kardinate taga, mu voodiks oli madal lavats ja selle peal olnud madrats. Aknaid jäi toa otsa samuti kaks ja uued kardinalid pandi just sinna. Hommikul rullisin madratsi ehk „oma toa“ kokku ja

õhtul enne magama minekut jälle lahti. Vanem tütar ja ema magasid oma toa põrandal, nooremal tütrele oli eraldi tuba. Samuti oli tuba isal, ja kuna see oli uksega ning seisis tühjana viis päeva nädalas, siis vaatasin selle ruumi poole aeg-ajalt igatseva pilguga. Tundsin privaatsusest suurt puudust. Hommikuti andis pere-ema mulle ja oma lastele kooli võtmiseks kaasa toidukarbi, õhtuti söime koos. Lauast ei tohtinud ma enne lahkuda, kui kõik olid söömise lõpetanud. Mõnikord kestis see 1,5 tundi. Vai-

kust segas ainult televiisor, mis mängis kogu aeg,“ naerab Laura, kes Eestis televiisorit kunagi ei vaata. Ema ja tütreid ei rääkinud tavaliselt ka omavahel. Nooremat, umbes 12-aastasat tüdrukut, ei kuulnud Eestist saabunud vahetusõpilane kunagi rääkimas. Külalisi koju ei kutsunud, sünnipäevi ei peetud ja peene suši asemel söödi kolm korda päevas riisi.

Kool kui maailma naba. Jaapani noored veedavad enamiku aega koolis. Kui tunnid saavad läbi, ei jookse keegi koju, sest siis algab hoogne tegevus kooli klubides. Nendes klubides, mis asuvad muidugi oma koolimajas, käivad õpilased ka nädalavahetustel. Tundub, nagu jaapani noorte arvates ei saagi väljaspool kooli elu olla.

„Hakkasin alguses võrkpallitennis käima. Olin oma kooli kõige pikem tüdruk – 1.73. Ainult üks poiss oli minuga ehk sama pikk. Aga mind tüütas võrkpalliklubi väga kiiresti ära. Iga kord, kui pall põrandale kukkus, pidi vabandama... Pideva kummardamise ja vabandamisega harjusin umbes kolme kuuga ära, aga igasuguse hoo võtab mõttetu vabandamine paljudelt asjadelt ära. Pealegi tahtsin jaapani keelt selgeks saada, nii et keskendusin sellele,“ ütleb Laura. Üheksa kuuga sai ta selgeks kaks eri tähestikku ja kirjasüsteemi. 142 häälikut – silbid peale selle – tuupis ta lihtsalt pähe. Kahe nädalaga. Siis hakkas grammatikat õppima.

„Hiroshimas oli ainult kaks vahetusõpilast. Teine tüdruk oli Austriast, aga tema käis erakoolis. Küllap koolil ja koolil on vahe. Mina käisin piltlikult öeldes mäe otsas külakoolis ja seal ei julgenud mulle keegi läheneda, sest arvatavasti tundsid nad ennast puuduliku inglise keele pärast halvasti. Siis, kui suutsin suhelda juba jaapani keeles, leidsin ikka sõpru ka. Õpilaste ja õpetajate vaheline suhtlus on soojem kui Eestis. Ma ei kuulnud kordagi, et õpetaja oleks õpilase peale häält tõstnud. Õpetajatel on iga õpilase ees tohtu vastutus ja väga suur töökoormus – jaapani õpetajatel pole eestlastega võrreldes mingit eelist. Räägitakse isegi õpetajate enesetappudest. Kui õpilased tunnis omavahel räägivad, ei sõanda õpetaja teha ühtegi märkust. Minusse suhtuti väga hoolitsevalt, kuigi ega ma jaapanikeelsest ainetundidest väga palju osa ei võtnud. Mu keeleõpetaja oli 80-aastane jaapanlanna Yoneda Midori, kes oli vahetusõpilasi õpetanud alates sellest ajast, kui ta tavakoolist pensionile jäi. Kohtusime temaga kaks korda nädalas kaks tundi kooli raamatukogus. Ta kutsus mind ka reisile Kyotosse ning siis, kui vahetuspere minust ära tüdines ja mulle uut peret otsiti, kutsus see õpetaja mind neljaks päevaks enda juurde elama. Need olid Jaapanis mu neli parimat päeva!“ räägib Laura. Ta peab ennast üleväl nii tagasihoidlikult, nagu oleksid jaapanlased ta üheksa kuuga ära tinistanud!

Jaapani elu pole lust ja lillepidu. Kool on Jaapanis erakordselt tähtis sellepärast, et pärast seda tuleb ülikool. Noored jaapanlased tuubivad ka liinibussis püsti seistes inglise keelt – mitte suhtlemise pärast, vaid selleks, et kõrgkooli sisse saada. Kui sisse ei saa, kannab elu-aeg Mazda autotehase kombinesooni...

„Kahe ja poole kuu pärast sain teada, et mind vastu võtva pere ema on minust väsinud. „Miks sa teda ei aidanud, kui nägid, et ema on väsinud?“ küsis YFU kohalik ametnik minult. Kuna teadsin, et vahetusõpilane peab oma tänu abivalmidusega välja näitama, ▶

Iga k...
võrk...
tren...
põra...
kuki...
vab...

► hakkasin esimesest õhtust alates nõusid pesema. Neid pesti kaks korda: kõigepealt kraani all ja siis nõudepesumasinas. Vanem peretütar mõnikord ikka aitas mind ja ladus minu käsitsi pestud nõud masinasse. Kord viskasin oma taldrikult tillukese viineri biojäätmete karp. Sellest tuli skandaal. Tegelikult oli mul kõht kogu aeg tühi. Enne kooliminekut kell 6.50 sõin ära oma riisi, aga koolis oli lõunavaheaeg alles kell 13. Portsjonid olid imetillukesed. Vist sellepärast, et enamik jaapanlasi on väga kõhnad – mõni nagu luu ja nahk. Mina oma 64 kiloga tundusin neile arvatavasti hiiglane, muigab Laura. Nüüdseks tundub, et 50 kilo ei kaalu ta kuidagi, nii et võrrelda võib teda üksnes imeilusa nõtke pajuoksaga.

„Täiskasvanud tegid mulle kaks korda märkuse, et äkki peaksin vähem magusat sööma. Pärast esimest märkust, mille tegi esimese pere isa, hakkasin jõe ääres jooksmas käima. Teine pere elas aga mere ääres, rannariba koosnes ainult sadamast. Randa ei olnud, ujumas ei käinud keegi. Jooksin lihtsalt mööda asfalteeritud kõnniteed. Tänaval söömine on erakordselt eba-

viisakas, igasuguse prügi (kui näiteks tänavatoidu putka juures sööd!) pead koju kaasa võtma. Prügikaste ei ole, sest prügi ei ole! Telefoniga ühissõidukis ja muidugi koolis rääkida ei või. Aga kui vaatad bussis inimesi, siis iga viimane pensionär mängib telefonis mingit mängu,

“ ütleb Laura, kes tundis Jaapanis olles kõige rohkem puudust pere ja sõpradega suhtlemisest. Kasvõi telefoni kaudu.

Purikura ehk fotokabiini pilt sõpradega

Viimane päev Hiroshimas. Sõbrad ja matemaatikaõpetaja tulid Laurat kiirrongijaama ära saatma.

FOTO: ERAKOJU

Tuleb tunnistada, et jaapani noored on erakordselt lapselikud ja eluvõõrad.

Viinamarjad pole mitte hapud, vaid kooritud.

„See, et jaapanlased koorivad viinamarju, oli kõige naljakam asi, mida ma nägin. Minu koolis sööklat ei olnud. Vahetundidel läheb igaüks oma kapi juurde, kus hoitakse ainult õppematerjale. Snäkke kooli kaasa võtta ei tohi, peab ootama lõunapausi. Selle ajal võtavad kõik oma toidukarbi lahti. Süüakse oma klassis. Selleks on aega pool tundi ja seejärel koristab kogu kool kümme minutit. Kui kellelgi on sünnipäev, siis kommi jagada ei või. Koolis pidusid ei korraldata. Kuigi Jaapan on karaoke sünnimaa, siis sellise asja peale, et poiss ja tüdruk võiksid koos laulda või tantsida, ei ole keegi tulnud. Karaoke laudakse nii, et igaüks ootab oma järjekorda ja esitab laulu üksi. Kui mõni poiss ja tüdruk ongi salasuhtes, siis ei näita nad seda kunagi välja. Muide, peale koolivormi pole lubatud end mitte millegagi ehtida – ei sõrmuseid, ei pikki küüsi. Rääkimata meigist või parfüümidest, isegi kõrvaugud pole lubatud!“ ütleb Laura, kellele pärast 2,5 kuud esimese pere juures elamist leiti uus ja täiesti normaalne jaapani pere. Räägiti ka muul ajal kui ainult õhtulauas, tehti nalja, vana-aasta-õhtuks telliti sušit... Ja mis peamine – Laural oli

oma tuba koos voodi ja uksega ning süüa sai nii, et kõht oli täis.

„Kogu mu viimase aasta kogemust kokku võttes tuleb tunnistada, et jaapani noored on erakordselt lapselikud ja eluvõõrad. Nende elu kuulub vaid kool ja midagi muud polegi nad näinud. Käisin 11. klassis, kus kõik olid minust nooremad. Ainult üks tüdruk oli käinud välismaal – Lõuna-Koreas. Muidu tähendab reisimine ainult mööda Jaapanit sõitmist. Aga eks see ongi väga suur maa.

„Kas Jaapanis oli peale kooritud viinamarjade veel midagi sellist, mida Euroopas ei ole?“

„Jah – purikura! See on meelelahutuskeskuses asuv fotoputka. Fotoputkasid on seal ridadisi ja jaapani tüdrukud lõbustavad ennast tundide viisi sellega, et kõigepealt teevad endale soengu pähe ja meigivad, siis lähevad terve seltskonnaga kaamera ette... Aga see pole veel kõik. Siis tulevad tütarlapsed putkast välja ja hakkavad digitaalse pliiaatsiga oma näole Photoshoppi tegema! Nii et kõik saavad endale nii suured silmad, kui tahavad,“ vaatab Laura tänuhulka suurte silmadega nüüd taas Eesti elu. Sest on, millega võrrelda. ●